

Om Brugen af Oliekager til Foder for Malkeqvæg.

(Af Forpagter Grøne paa Engelholm ved Bræsto.)

Den store Anvendelse Oliekager her fra Landets Olie-møller som bekjendt i mange Aar have fundet i det engelske Agerbrug, især til Dvægfoder, saavel som de høie Kornpriser, og den Mangel paa Foder, som forrige Aars knappe Høst lod befrygte, bestemte mig til i afvigte Efteraar at kjøbe et Parti Oliekager, deels Raps- og deels Linskager, og anstille nogle Forsøg med at anvende dem til Foder for mine Malkekøer.

Fremgangsmaaden ved Brugen af dem var følgende: Kagerne, som ere meget haarde, især Linskagerne, slaaes først i saa smaa Stykker som muligt, og sættes i Vand 24 Timer inden de skulde bruges for at opløses, hvilket bedst skeer i varmt Vand, men dog ogsaa ret godt kan lade sig gjøre i koldt Vand; der maa jævnlig omrøres i Massen, og henimod den Tid den skal bruges spædes den saa meget op med koldt Vand, at den bliver som en tynd Belling, og gives derpaa Køerne paa Haffelse; de æde i Almindelighed efter saa Dages Forløb dette Foder med stor Graadighed. Jeg har i Almindelighed brugt halvt af Raps- og halvt af Linskager, og til hver Ko er daglig brugt 2 Pd. Da det jo er af megen Vigtighed at Køerne, foruden at faae et kraftigt Foder, tillige faae et vist Qvantum Foder, saa er det ganske vist, at denne Slags Kraftfoder har den gode Egenkab, at, da det saa godt lader sig omblande

med Haffelsen, naar det blot er tilstrækkeligt udrørt med Vand, saa lokker det ogsaa en stor Deel Halm ned.

For at komme til et nogenlunde sikkert Resultat om hvilket Forhold med Hensyn til Udbyttet og Beføstningen dette Foder staaer i til Korn, har jeg i et Par Uger givet 10 Køer daglig 2 Pbd. halvt Raps- og halvt Linskager, hver, og andre 10 Køer, som omtrent havde kælvet paa samme Tid, og som forøvrigt nøde eens Forpleining med Hø- og Halmfodring, hver 2 Pbd. Bygstraa daglig, og ved derefter nogle Gange at maale Melken af dem, viste det sig, at det Hold Køer, som havde faaet Bygstraa, satte efter 14 Dages Forløb 6 Potter Mælk af daglig, hvorimod det andet Hold, som fik Oliefager, holdt samme Maal Mælk som ved Begyndelsen. Ved derefter at undersøge Fedmen af Melken, viste den af de Køer, som havde faaet Bygstraa, at indeholde 16 pCt. Fløde, medens Melken af dem, som havde faaet Oliefager, indeholdt 18 pCt. Fløde. Det Byg, som var brugt, kunde efter de daværende Priser ansættes til en Værdi af 5 Rdl. 3 Mk. Tønden; hver Ko havde altsaa daglig faaet for 6 $\frac{1}{2}$ deraf. Af Oliefagerne havde Rapsfagerne kostet her paa Stedet 6 Rdl. 4 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ pr. Skpd., og Linskagerne 10 Rdl. 4 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ pr. Skpd., følgelig havde hver Ko daglig faaet deraf for 5 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$. Hverken Melken eller Smørret, saalænge det har været nykjernet, har medens jeg har fodret med Oliefager haft mindste Affmag; Smørret har endog forekommet mig lindere og federe, end det paa den Tid af Aaret pleier at være; imidlertid har dog den Mand, som forhandler mit Smør, sagt mig, at hans Kunder iaar have klaget over, at Smørret ikke havde den fine Smag, og heller ikke stod sig saa godt som ellers.

For imidlertid ikke at holde mig til et saadant enkelt Forsøg, der navnlig i Henseende til den Kornsort, som anvendtes, ikke var det heldigste, da Byg, som bekendt, er mere fedende end melle-givende, har jeg ogsaa sammenlignet Udbyttet af hele mit Meieri for Januar og Februar Maanedes forrige Aar og iaar. Fodringen af Mælkedøerne har i den Tid hvad Hø og Halm

angaaer været omtrent den samme, maastee ifjor nok saa rigelig, som iaar. Af Kraftfoder fik de derimod ifjor i den Tid omtrent 22 Tdr. Sæd, af forskjellige Kornsorter, dog meest Smaa-Hvede og Byg, som efter de daværende Kornpriser kunde beregnes til $4\frac{1}{2}$ Rdl. pr. Tønde, altsaa ialt for 99 Rdl.; iaar have de i den Tid intet Korn faaet, men derimod c. 3,400 Pd. Raps- og Linfager, til en Værdi af ialt 97 Rdl. 2 Mk. 6 S. Antallet af de Kvær, som have været Gjenstand for Sammenligningen var for 1853 38 Stkr., som havde kælvet i Løbet af de 2 Maaneder, og 23 Stkr. gammel malkende; og for 1854 40 Stkr. nybærende og 26 Stkr. gammel malkende, hvilket Antal omtrent maa ansees for lige, da de jo havde kælvet til forskjellige Tider i Maanedernes Løb. Resultatet heraf var, at jeg iaar havde, efter altsaa at have brugt Oliefager for omtrent det samme Beløb, som jeg ifjor brugte Korn, af et omtrent lige Antal Kvær 3,160 Potter sød Mælk, hvoraf produceredes 341 Pd. Smør meer end ifjor. Dette synes jo at tale meget til Fordeel for Brugen af Oliefager; men da det imidlertid forekom mig, at mine Kvær i Foraaret saae magrere ud end de foregaaende Aar, tænkte jeg, at jeg muligens i den første Græstid vilde komme til at tabe hvad jeg i Vinteren havde vundet. En Sammenligning af Udbyttet af mine Kvær for Juni Maaned ifjor og for samme Maaned iaar, har imidlertid vist, at dette ikke alene ikke har været Tilfældet, men, at jeg endog af et lige Antal Kvær iaar har havt 2,400 Potter sød Mælk og c. 320 Pd. Smør meer iaar end ifjor.

Følge Resultatet af disse Forsøg synes det mig altsaa upaatvileligt, at Oliefager med megen Fordeel kan anvendes til Foder for Malkekvæg, idetmindste naar Kornpriserne ere saa høie, som de afvigte Aar have været; og selv under noget lavere Kornpriser ville de med Fordeel kunne benyttes, da Prisen paa dem, skjøndt den hidindtil ikke har været megen Fluctuation underkastet, dog i Reglen stiger og falder noget med Kornpriserne. Der bør ogsaa tages Hensyn til, at Formalingen af Kornet, som er nødvendig naar det med den størst mulige Nytte skal an-

vendes til Dvægfoder, er kostbarere og mere besværlig end det Arbejde, som er forbundet med at faae Oliefagerne slaaede i Stykker.

At Oliefager anvendte i Forening med Roer er et særdeles fortrinligt Fødningsmiddel, er noksom bekjendt fra det engelske Agerbrug. Skjøndt jeg endnu ikke har anstillet nogle sammenlignende Forsøg i denne Retning, saa har jeg dog i afvigte Efteraar i nogen Tid fodret nogle af mine gamle Udsætter-Røer med Oliefager og Turnips, og det er ganske paa-faldende saa hurtigt de bleve i en ret god Stand, uagtet det dog, som sagt, vare gamle Røer.

Til Heste og Sviin har jeg vel hørt, at Oliefager ogsaa kunne bruges, men jeg har ingen nærmere Kjendskab dertil. Dog har en Mand, som boer i Nærheden af Flensborg, netop i sidste Efteraar engang underrettet mig om, at han for nogle Aar tilbage havde fodret sine Heste dermed, og derved fundet, at de meget hurtigt bleve fede, og fik et meget glat Haarlag og smukt Udseende, men at de dog manglede Kraft og Udholdenhed da de skulde til at arbejde.

Til Tillægs-Kalve skal derimod Linkager, efter hvad der af en bekjendt dygtig Landmand blev meddeelt ved sidste Landmandsforsamling i Flensborg, afgive et fortrinligt og forholdsvis billigt Foder; og gives da, naar man ophører med at give dem Melk, og samtidigt med fint Hø.

Al Oliefager afgive Linkager det kraftigste og bedste Foder, men de ere ogsaa idetmindste en Tredeleel dyrere end Rapsfager; men ville dog, hvor de skulle transporteres en længere Vej, altid blive forholdsvis billigere, idet Transport-Omkostningerne blive eens.

Rapsfager alene ville Røerne vist vanskeligere vænnes til at æde, da de have en meget skarp og bitter Smag, næsten som malet Sennop; og brugtes de i større Mængde var det vist at befrygte, at Melk og Smør fik Afsmag deraf. Saa vidt mig bekjendt bruges disse ogsaa i det engelske Agerbrug

meeft som Gjødningsmiddel, idet de strax føres ud paa Agrene uden først at benyttes til Fodring.

Maatte herved Opmærksomheden være bleven mere vaft for et Fodringsmiddel, hvoraf der aarlig gaaer et betydeligt Quantum ud af Landet, og som dog ganske sikkert med Fordeel kan anvendes af os selv; og Andre ogsaa vilde til Oplysning herom meddele de Erfaringer de gjøre i denne Retning, vilde sikkert meget derved være vundet.
